

Οικονομικά για
Στελέχη
Επιχειρήσεων και
Οργανισμών

Α. Καζάνας – Β. Μπαγέρη

Οι Δυνάμεις της Αγοράς – Προσφορά και Ζήτηση

Οι δυνάμεις της Προσφοράς & Ζήτησης

- Η προσφορά και η ζήτηση είναι οι δυνάμεις που κάνουν τις αγορές να λειτουργούν
- Η προσφορά και η ζήτηση καθορίζουν την ποσότητα κάθε παραγόμενου αγαθού και την τιμή στην οποία πωλείται.
- Η τιμή διαφέρει από το κόστος

Αγορές και ανταγωνισμός

- Υπάρχουν πολλών μορφών αγορές
- Οι αγορές έχουν αγοραστές και πωλητές
- Δεν είναι αναγκαίο να συναντηθούν οι αγοραστές και πωλητές για να πραγματοποιηθεί κάποια συναλλαγή
- Μια ανταγωνιστική αγορά έχει πολλούς αγοραστές και πωλητές όπου κανένας δεν έχει σημαντικό αντίκτυπο στην τιμή

Η έννοια του ανταγωνισμού

Η έννοια του ανταγωνισμού συνοψίζεται με τον ακόλουθο τρόπο:

- Ανταγωνισμός υπάρχει όταν **περισσότερες από μία επιχειρήσεις** προσφέρουν το ίδιο ή παρόμοιο προϊόν.
- Ανταγωνισμός εκδηλώνεται, όπου **υπάρχουν υποκατάστατα αγαθά**:
  - Για παράδειγμα, το υγραέριο και το ηλεκτρικό είναι δύο διακριτές αγορές.
- Όσο μεγαλύτερος ο **βαθμός υποκατάστασης**, τόσο μεγαλύτερος θα είναι ο βαθμός ανταγωνισμού που εκδηλώνεται.

Η έννοια του ανταγωνισμού

Στο ένα άκρο της κλίμακας ανταγωνισμού υπάρχει η **τέλεια ανταγωνιστική αγορά**.

Μια τελείως ανταγωνιστική αγορά έχει ορισμένα **χαρακτηριστικά**:

- Υπάρχουν **πολλοί αγοραστές και πωλητές** στην αγορά.
- Τα **αγαθά** που προσφέρονται είναι **σε μεγάλο βαθμό** ίδια μεταξύ τους (αν είναι απολύτως ίδια, καλούνται «ομοιογενή»).
- Οι επιχειρήσεις πρέπει να αποδεχτούν την τιμή που καθορίζεται από την αγορά συνολικά – **είναι 'αποδέκτες τιμών'** - καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν μπορεί να επηρεάσει την προσφορά και έτσι την τιμή.
- **Δεν υπάρχουν** περιορισμοί (**εμπόδια εισόδου**) στις επιχειρήσεις για να εισέρχονται ή για να εξέρχονται στην αγορά.
- Οι αγοραστές και οι πωλητές έχουν **υψηλό βαθμό πρόσβασης σε πληροφορίες**.
- Υπάρχουν σαφώς καθορισμένα **δικαιώματα ιδιοκτησίας**.
- **Μηδενικά κόστη συναλλαγών** και **ορθολογική συμπεριφορά** (μεγιστοποίηση κέρδους των επιχειρήσεων).

Η έννοια του ανταγωνισμού

Λίγα παραδείγματα αγορών υπάρχουν, για τις οποίες όλες αυτές οι υποθέσεις ισχύουν πάντα. Ωστόσο, αυτό:

- Δεν σημαίνει ότι το υπόδειγμα των τέλεια ανταγωνιστικών αγορών δεν έχει καμία αξία.

Το υπόδειγμα παρέχει ένα σημείο αναφοράς για την ανάλυση της συμπεριφοράς των επιχειρήσεων, **αν** οι υποθέσεις αυτές ισχύουν.

Ανταγωνισμός: λοιπές δομές

Άλλες δομές της αγοράς :

- **Ολιγοπώλιο:**

Λίγοι πωλητές οι οποίοι δεν έχουν πάντα έντονο ανταγωνισμό μεταξύ τους

- **Ατελής ή μονοπωλιακός ανταγωνισμός:**
Πολλοί πωλητές που ο καθένας προσφέρει ελαφρώς διαφορετικό προϊόν

- **Μονοπώλιο ή μονοψώνιο – Ένας προμηθευτής ή ένας αγοραστής.**

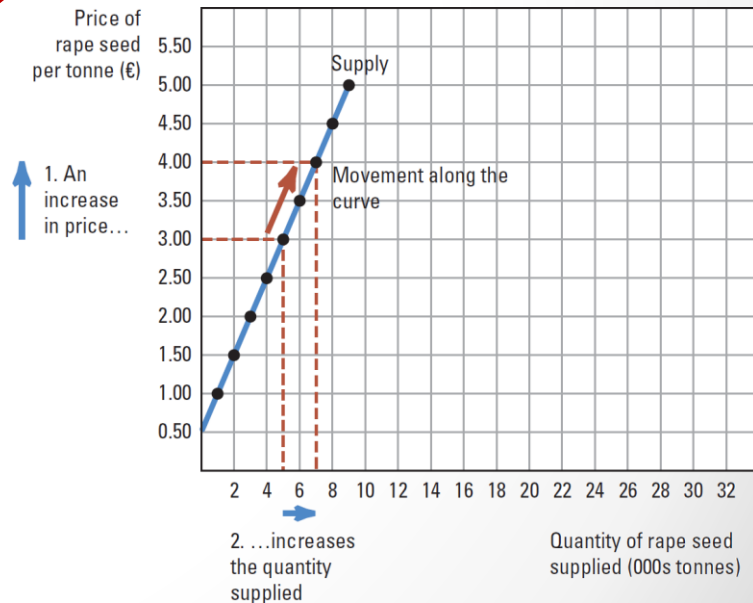
Προσφορά

Καμπύλη προσφοράς:

Η σχέση μεταξύ τιμής & προσφερόμενης ποσότητας

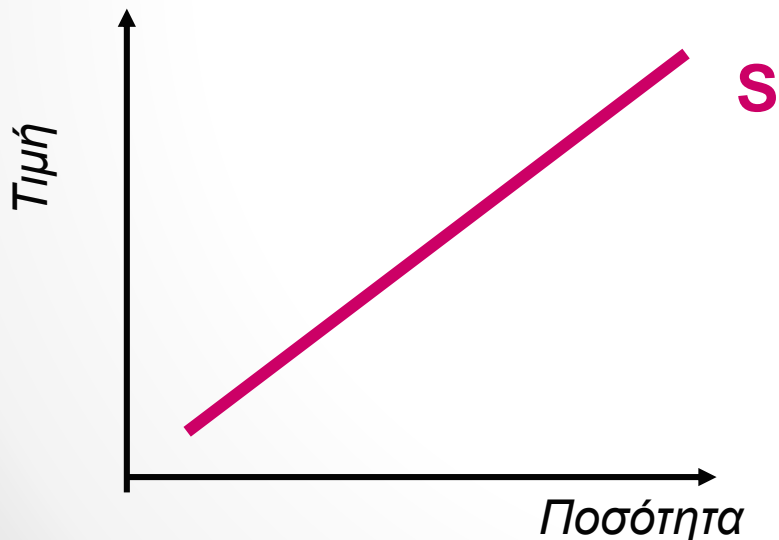
- Η **προσφερόμενη ποσότητα** οποιουδήποτε αγαθού ή υπηρεσίας είναι η ποσότητα που οι πωλητές είναι πρόθυμοι και ικανοί να πουλήσουν
- **Νόμος της προσφοράς:** με τα υπόλοιπα σταθερά, μια αύξηση της τιμής ενός αγαθού θα αυξήσει και τη ποσότητα που είναι διατεθειμένοι οι παραγωγοί να προσφέρουν, ενώ όταν η τιμή πέφτει θα πέσει και η ποσότητα που θέλουν να προσφέρουν
- Ο **πίνακας της προσφοράς** είναι ένας πίνακας που δείχνει τη σχέση μεταξύ της τιμής ενός αγαθού και της ποσότητας που προσφέρεται
- Η **καμπύλη προσφοράς** είναι μια γραφική αναπαράσταση του **πίνακα της προσφοράς**

Price of rape seed	Quantity of rape seed supplied (000s tonnes)
€ 0.50	0
1.00	1
1.50	2
2.00	3
2.50	4
3.00	5
3.50	6
4.00	7
4.50	8
5.00	9

Η ατομική καμπύλη προσφοράς

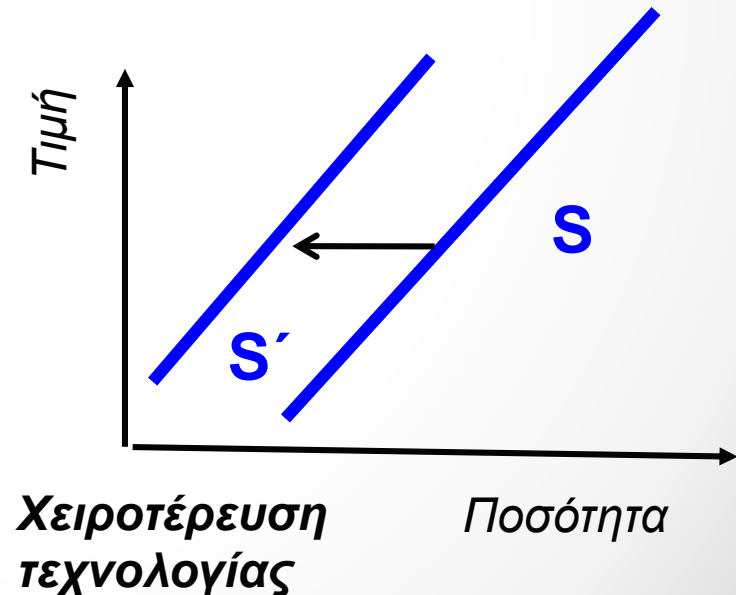
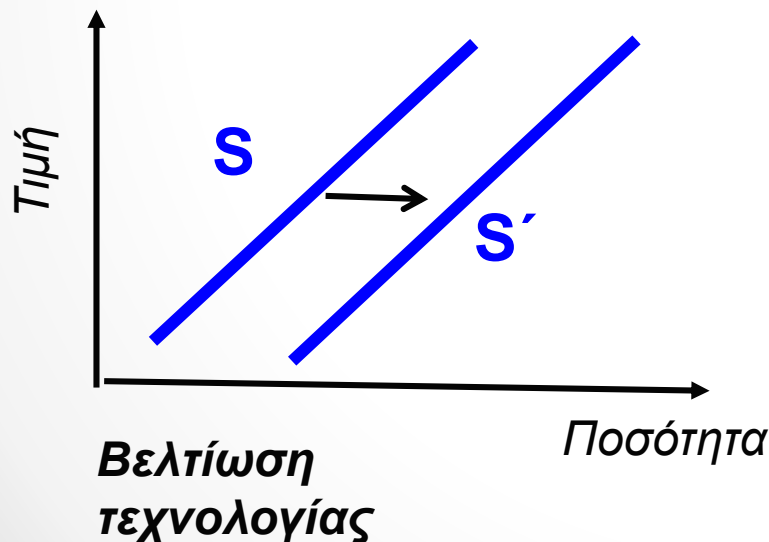
- Δείχνει τη σχέση μεταξύ τιμής και προσφερόμενης ποσότητας ενός παραγωγού όταν οι υπόλοιποι παράγοντες είναι σταθεροί.
- **Υπόλοιποι παράγοντες:** τεχνολογία, τιμές εισροών (παραγωγικών συντελεστών), κυβερνητικές ρυθμίσεις και προσδοκίες του παραγωγού.
- Αλλαγές σε αυτούς τους παράγοντες μεταβάλλουν τη θέση της καμπύλης προσφοράς.

Μετατοπίσεις της καμπύλης προσφοράς

α) Τεχνολογία (το κόστος των εισροών και οι κυβερνητικές ρυθμίσεις σταθερά)

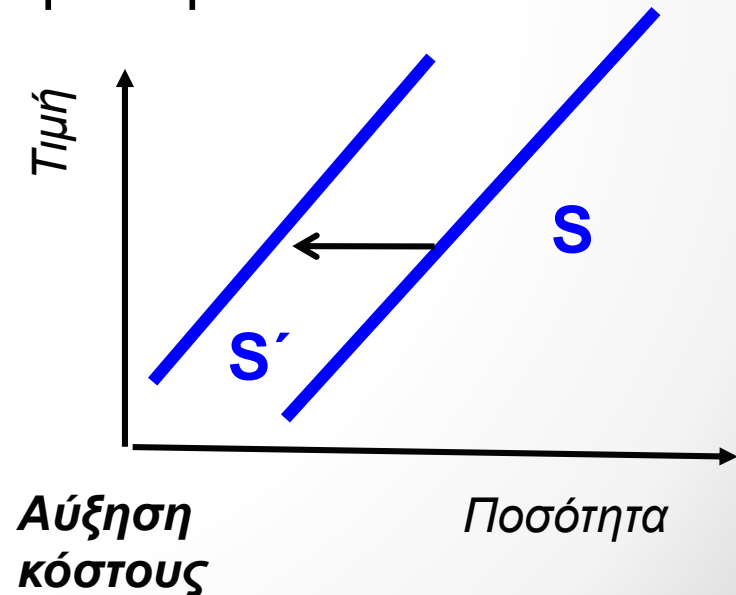
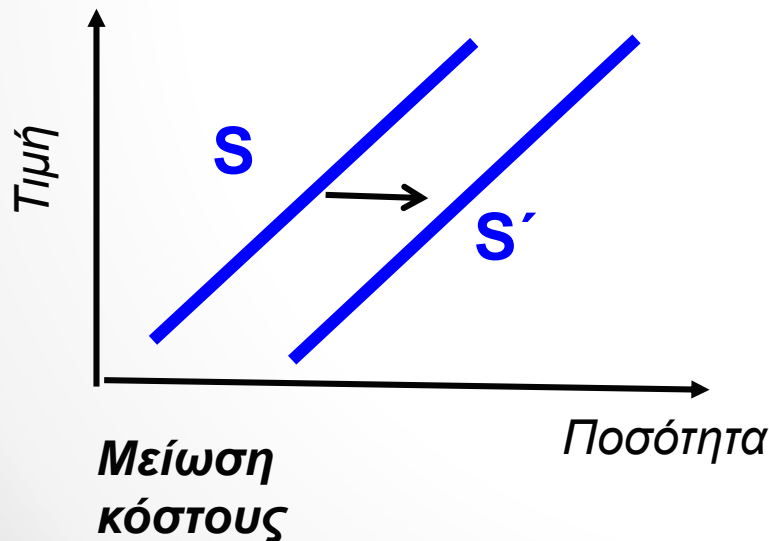
Βελτίωση της τεχνολογίας έχει σαν αποτέλεσμα τη μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα δεξιά. Χειροτέρευση της τεχνολογίας έχει σαν αποτέλεσμα τη μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα αριστερά.

Μετατοπίσεις της καμπύλης προσφοράς

β) Κόστος των εισροών (η τεχνολογία και οι κυβερνητικές ρυθμίσεις σταθερά)

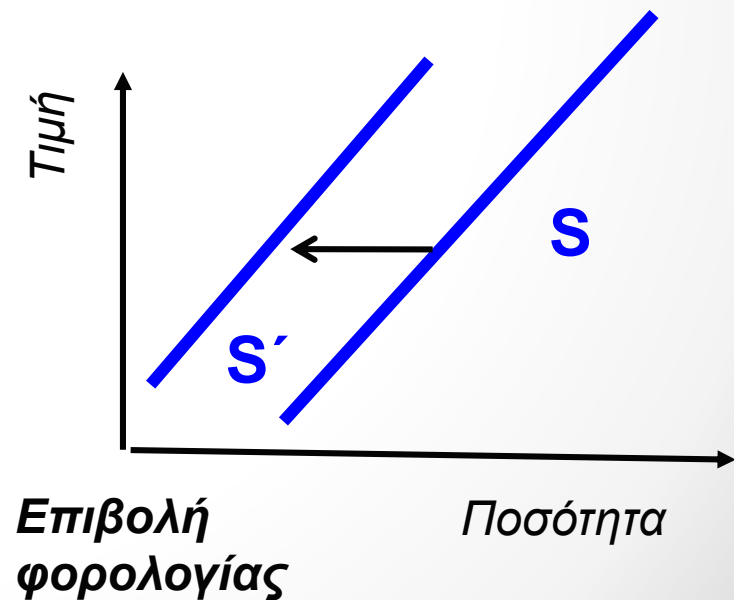
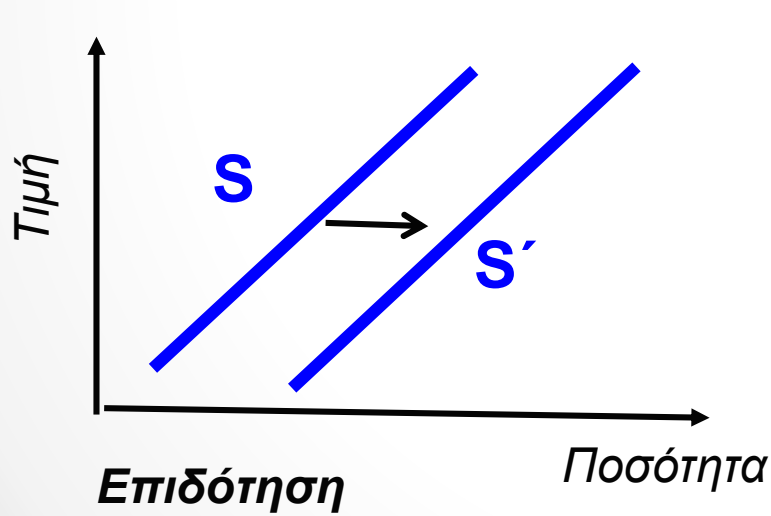
Μείωση του κόστους των εισροών έχει σαν αποτέλεσμα τη μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα δεξιά. Αύξηση του κόστους των εισροών έχει σαν αποτέλεσμα τη μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα αριστερά.

Μετατοπίσεις της καμπύλης προσφοράς

γ) Κυβερνητικές ρυθμίσεις (η τεχνολογία και το κόστος των εισροών σταθερά)

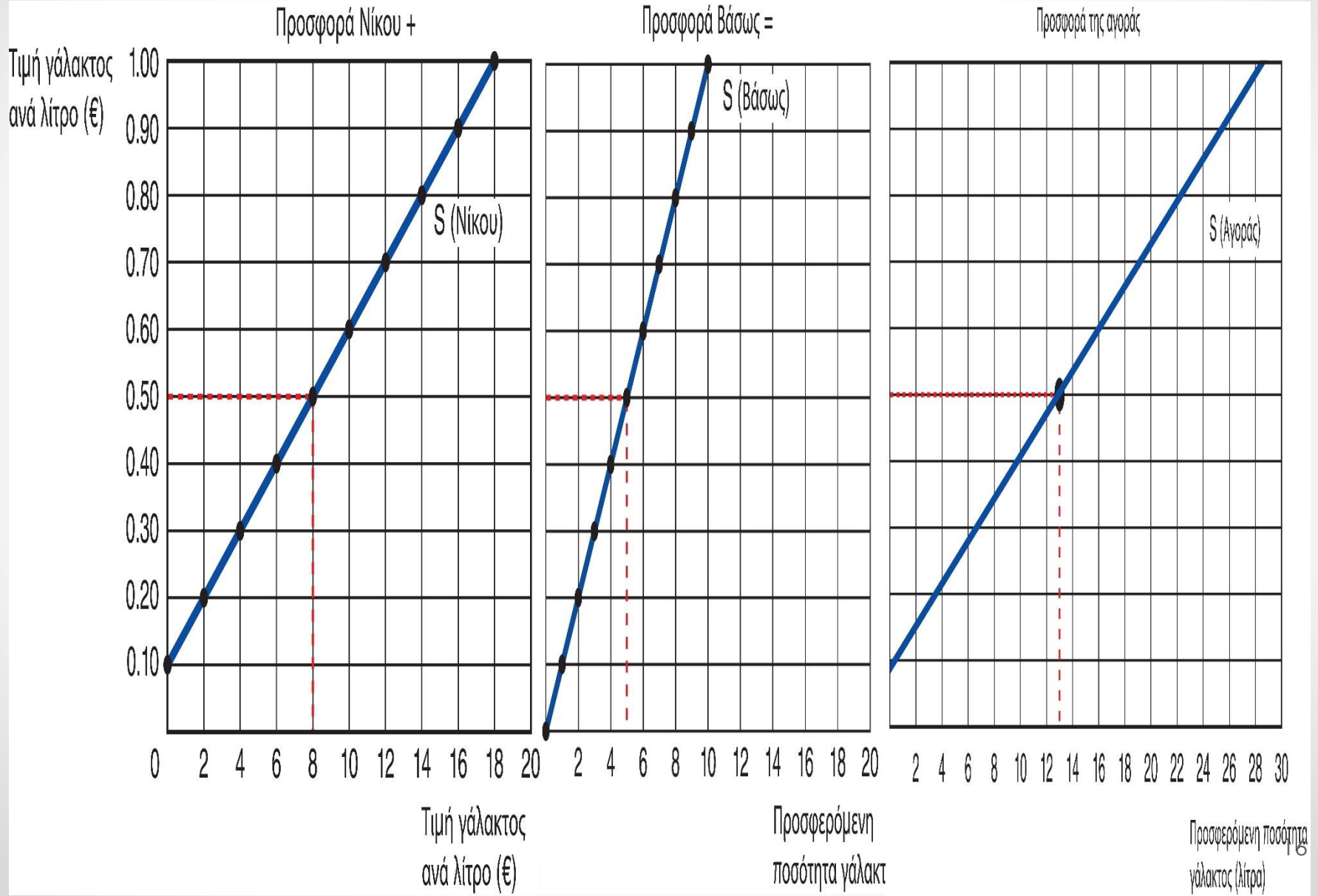
Ευνοϊκές κυβερνητικές ρυθμίσεις έχουν σαν αποτέλεσμα τη μετατόπιση της καμπύλης προσφοράς προς τα δεξιά (π.χ επιδοτήσεις).

Η αγοραία καμπύλη προσφοράς

- Η προσφορά της αγοράς είναι το άθροισμα των ατομικών προσφορών από τους πωλητές
  - Η συμπεριφορά μιας επιχείρησης μπορεί να διαφέρει από αυτή της συνολικής βιομηχανίας
- Μια κίνηση κατά μήκος της καμπύλης προσφοράς προκαλείται από μια μεταβολή της τιμής
- Μια μετατόπιση ή περιστροφή της καμπύλης προσφοράς προκαλείται όταν μεταβάλλεται κάποιος άλλος παράγοντας εκτός της τιμής ο οποίος επηρεάζει την
  - προσφορά

Καμπύλη Προσφοράς της Αγοράς ως οριζόντιο άθροισμα των Ατομικών Καμπυλών Προσφοράς

Αιτίες μετατοπίσεων της καμπύλης προσφοράς

- Τιμές εισροών

Παράδειγμα:

Φτηνότερες εισροές θα αυξήσουν την προσφερόμενη ποσότητα σε κάθε επίπεδο τιμών

- Τεχνολογία

- Προσδοκίες

- Ο αριθμός των πωλητών

- Φυσικοί/κοινωνικοί παράγοντες

Παράδειγμα:

Ο κακός καιρός θα μειώσει την προσφορά σπαρτών

Μεταβλητές που Επηρεάζουν τους Πωλητές

Ο πίνακας αναγράφει τις μεταβλητές που επηρεάζουν την ποσότητα που επιλέγουν οι παραγωγοί να πωλήσουν από ένα συγκεκριμένο αγαθό. Σημειώστε τον ειδικό ρόλο που παίζει η τιμή του αγαθού: μία μεταβολή στην τιμή του αγαθού εκφράζει μία μετακίνηση πάνω στην καμπύλη προσφοράς, ενώ μία μεταβολή σε μία από τις άλλες μεταβλητές μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς.

Μεταβλητή	Μια μεταβολή στη μεταβλητή αυτή ...
Τιμή	Απεικονίζεται ως μία μετακίνηση πάνω στην καμπύλη προσφοράς
Κερδοφορία των άλλων αγαθών σε παραγωγή και τιμές των αγαθών σε κοινή προσφορά (συμπααραγωγή)	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς
Τεχνολογία	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς.
Φυσικοί/κοινωνικοί παράγοντες	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς
Κόστος εισροών	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς
Προσδοκίες των παραγωγών	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς
Αριθμός των πωλητών	Μετατοπίζει την καμπύλη προσφοράς

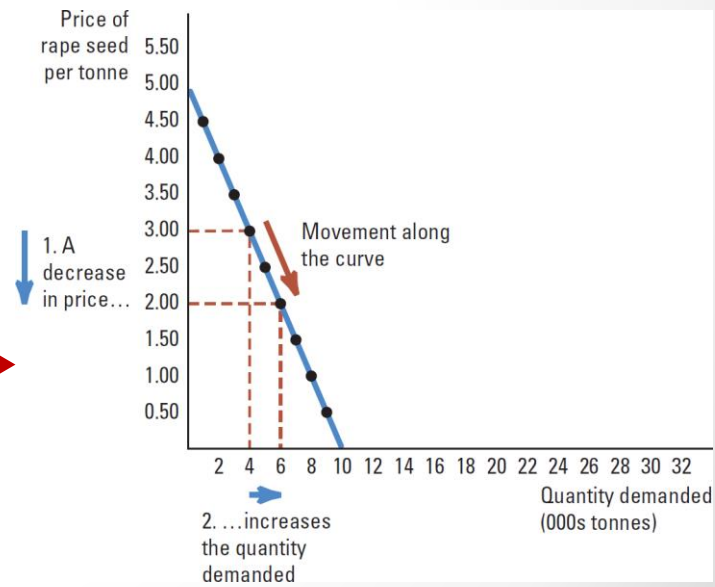
Ζήτηση

Η καμπύλη ζήτησης:

Η σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας

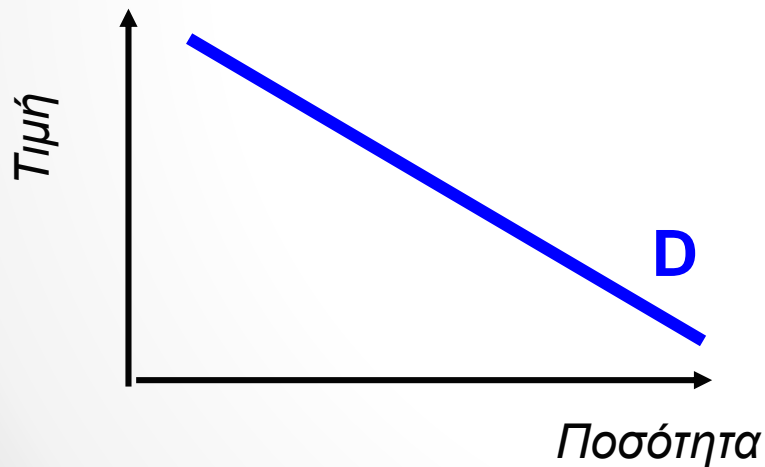
- Η **ζητούμενη ποσότητα** οποιουδήποτε αγαθού είναι το ποσό του αγαθού που οι αγοραστές είναι πρόθυμοι και ικανοί να αγοράσουν σε κάθε επίπεδο τιμών
- **Νόμος της ζήτησης:** με τα άλλα σταθερά, όταν η τιμή ενός αγαθού αυξάνεται, μειώνεται η ποσότητα του αγαθού που ζητείται, ενώ όταν πέφτει η τιμή τότε αυξάνεται η ποσότητα που ζητείται
- Ένας **πίνακας ζήτησης** είναι ένας πίνακας που δείχνει την σχέση μεταξύ τιμής ενός αγαθού και της ζητούμενης ποσότητας
- Η φθίνουσα γραμμή που σχετίζει την τιμή και την ζητούμενη ποσότητα ονομάζεται **καμπύλη ζήτησης**

Price of rape seed Per tonne	Quantity of rape seed demanded (000s tonnes)
€0.00	10
0.50	9
1.00	8
1.50	7
2.00	6
2.50	5
3.00	4
3.50	3
4.00	2
4.50	1
5.00	0

Η ατομική καμπύλη ζήτησης

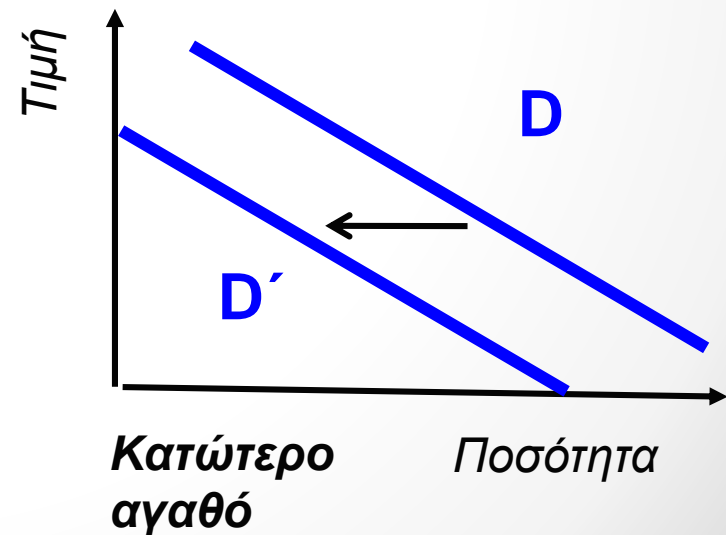
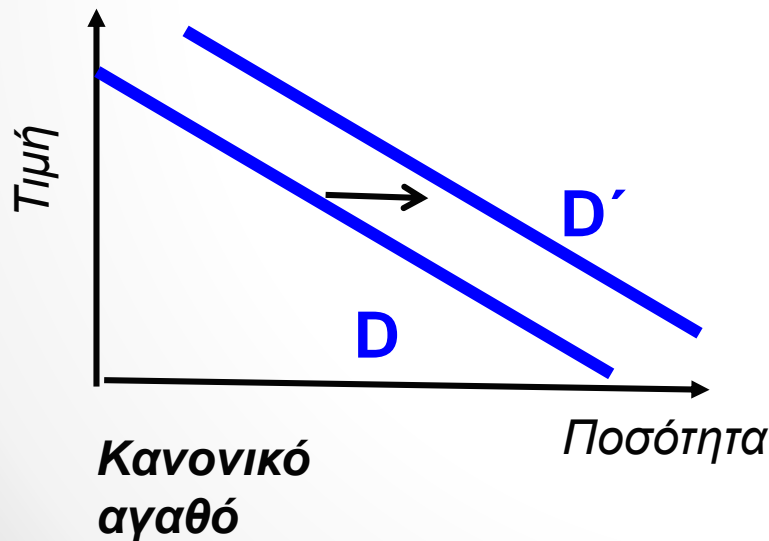
- ◆ Η ατομική καμπύλη ζήτησης δείχνει τη σχέση μεταξύ τιμής και ζητούμενης ποσότητας ενός καταναλωτή όταν οι υπόλοιποι παράγοντες είναι σταθεροί (*Ceteris paribus*).
- ◆ Αλλαγές σε αυτούς τους παράγοντες μεταβάλλουν τη θέση της καμπύλης ζήτησης

Μετατοπίσεις της καμπύλης ζήτησης

α) Εισόδημα καταναλωτή (τιμές άλλων αγαθών και προτιμήσεις σταθερά)

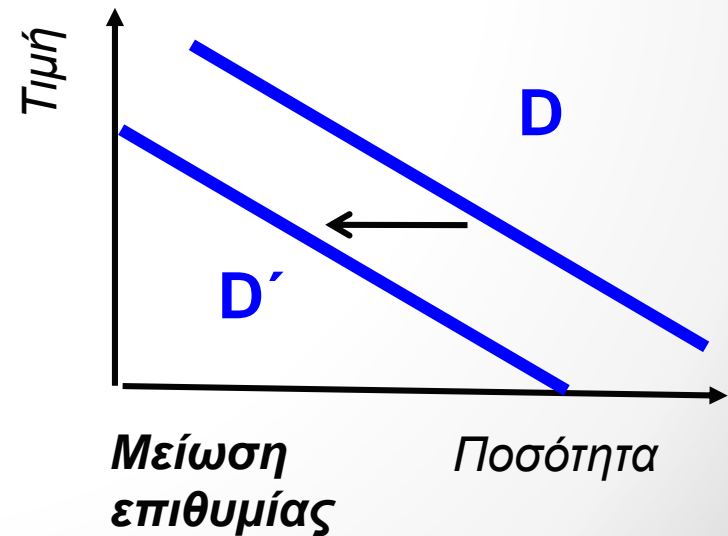
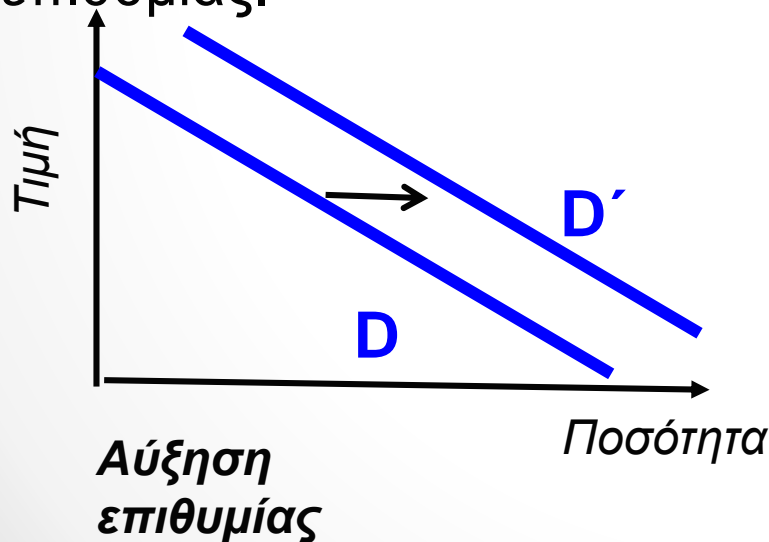
Αν το αγαθό είναι κανονικό, η αύξηση του εισοδήματος μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης προς τα δεξιά. Αν το αγαθό είναι κατώτερο, η αύξηση του εισοδήματος μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης προς τα αριστερά. Τα αντίθετα συμβαίνουν σε μια μείωση του εισοδήματος.

Μετατοπίσεις της καμπύλης ζήτησης

β) Προτιμήσεις καταναλωτή (τιμές άλλων αγαθών και εισόδημα σταθερά)

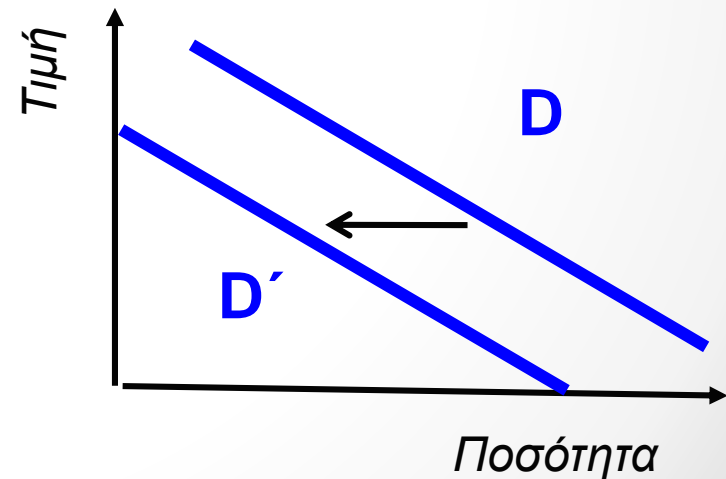
Αύξηση της έντασης της επιθυμίας για κάποιο αγαθό οδηγεί σε αύξηση της ζητούμενης ποσότητας σε κάθε επίπεδο τιμής. Η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται δεξιά. Π.χ. παγωτά τους καλοκαιρινούς μήνες. Το αντίθετο συμβαίνει σε μείωση της έντασης της επιθυμίας.

Μετατοπίσεις της καμπύλης ζήτησης

γ) Τιμές άλλων αγαθών (προτιμήσεις και εισόδημα σταθερά)

Αν αυξηθεί η τιμή ενός άλλου αγαθού το οποίο είναι συμπληρωματικό τότε η ζητούμενη ποσότητα του εξεταζόμενου αγαθού θα μειωθεί σε κάθε επίπεδο τιμής (η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται αριστερά).

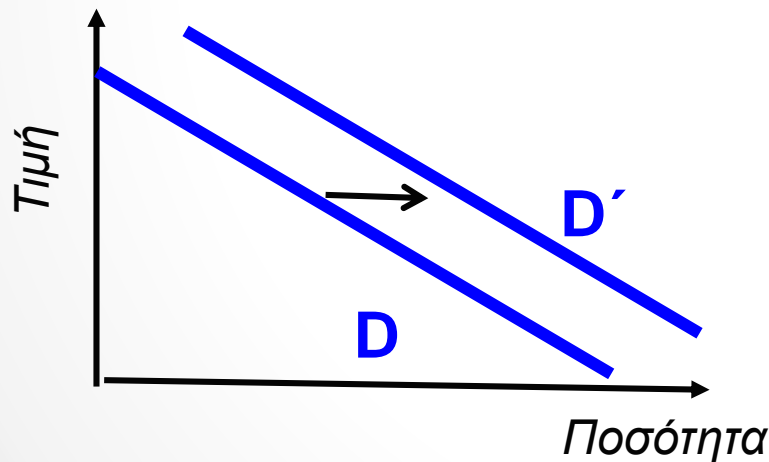

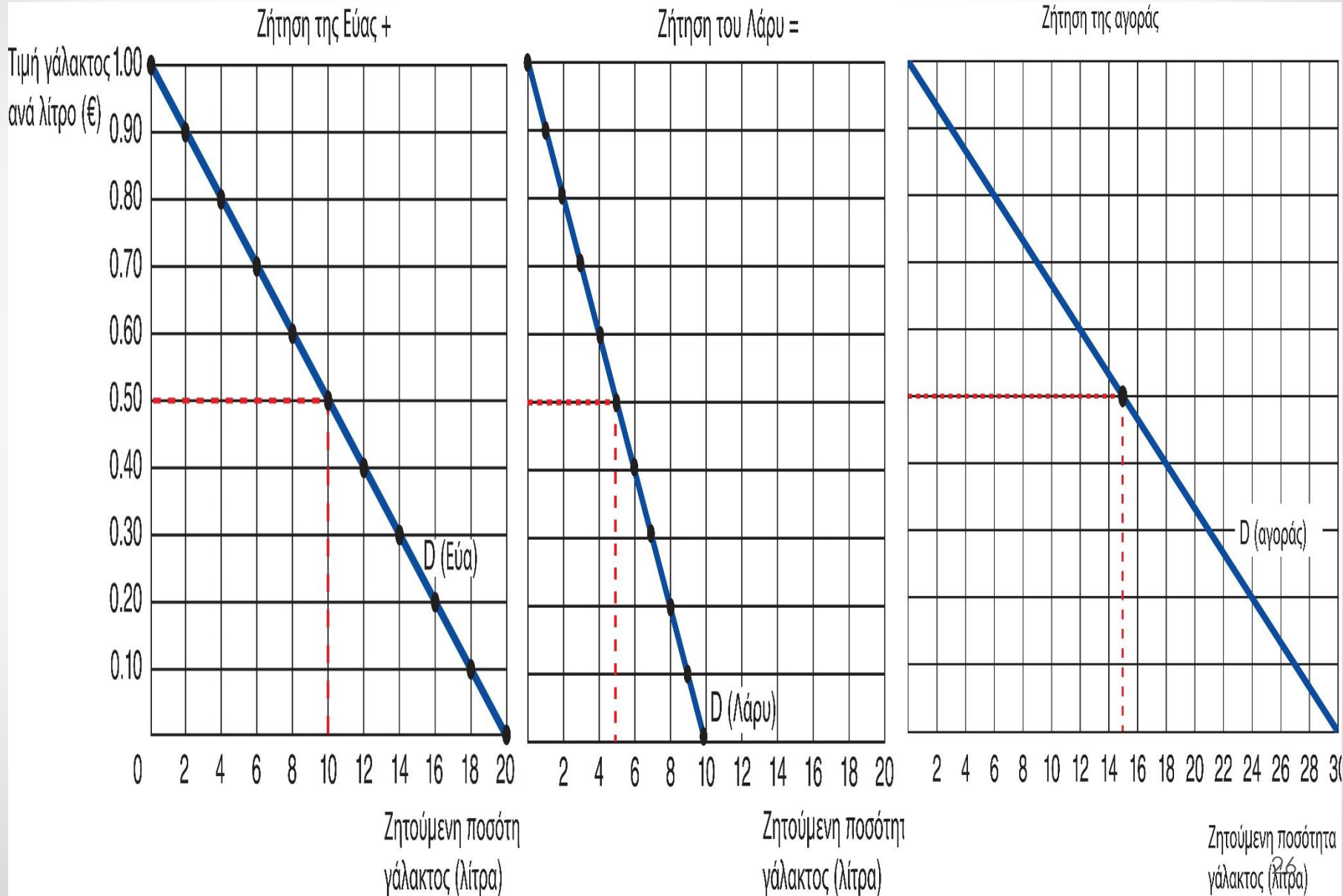
Μετατοπίσεις της καμπύλης ζήτησης

γ) Τιμές άλλων αγαθών (προτιμήσεις και εισόδημα σταθερά)

Αν αυξηθεί η τιμή ενός άλλου αγαθού το οποίο είναι υποκατάστατο τότε η ζητούμενη ποσότητα του εξεταζόμενου αγαθού θα αυξηθεί σε κάθε επίπεδο τιμής (η καμπύλη ζήτησης μετατοπίζεται δεξιά).

Καμπύλη Ζήτησης της Αγοράς ως οριζόντιο άθροισμα των Ατομικών Καμπυλών Ζήτησης

Η αγοραία καμπύλη ζήτησης

- Η ζήτηση της αγοράς είναι το άθροισμα όλων των ατομικών ζητήσεων για ένα συγκεκριμένο αγαθό ή υπηρεσία
- Μια κίνηση κατά μήκος της καμπύλης ζήτησης συμβαίνει όταν υπάρχει μεταβολή της τιμής
- Μια μετατόπιση ή περιστροφή της καμπύλης ζήτησης προκαλείται όταν μεταβάλλεται ένας παράγοντας εκτός της τιμής ο οποίος επηρεάζει τη ζήτηση

Αιτίες μετατοπίσεων της καμπύλης ζήτησης

- Εισόδημα
  - Κανονικά αγαθά
  - Κατώτερα αγαθά
- Οι τιμές των σχετικών αγαθών
  - Υποκατάστατα
  - Συμπληρωματικά
- Προτιμήσεις
- Προσδοκίες
- Μέγεθος και δομή του πληθυσμού

Μεταβλητές που Επηρεάζουν τους Αγοραστές

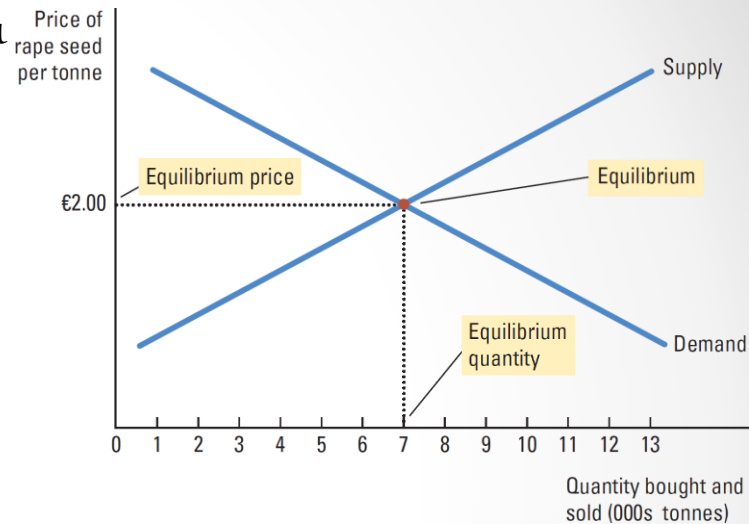
Ο πίνακας αυτός απαριθμεί τις μεταβλητές που επηρεάζουν τη ποσότητα που επιλέγουν οι καταναλωτές να αγοράσουν από ένα αγαθό . Προσέξτε τον ειδικό ρόλο που παίζει η τιμή του αγαθού: μία μεταβολή στην τιμή του αγαθού εκφράζει μία μετακίνηση πάνω στην καμπύλη ζήτησης, ενώ μία μεταβολή σε μία από τις άλλες μεταβλητές μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης.

Μεταβλητή	Μια αλλαγή σ' αυτήν τη μεταβλητή ...
Τιμή	Εκφράζει μία μετακίνηση πάνω στην καμπύλη ζήτησης
Τιμές άλλων, συνδεόμενων αγαθών	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης
Εισόδημα	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης
Προτιμήσεις	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης
Πληθυσμός	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης
Διαφήμιση	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης
Προσδοκίες	Μετατοπίζει την καμπύλη ζήτησης

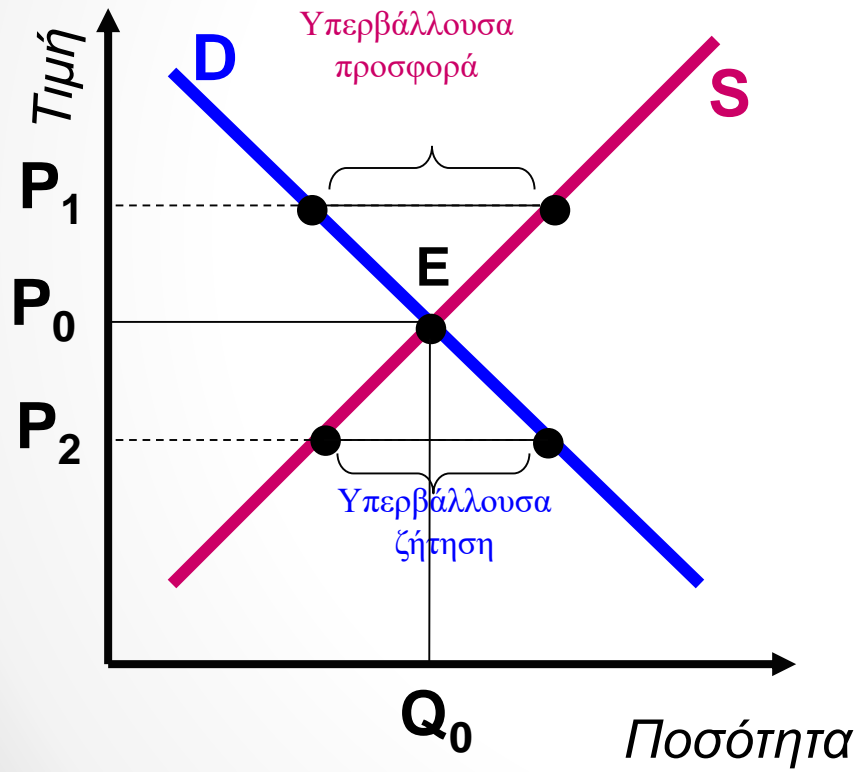
Συνδυασμός Προσφοράς & Ζήτησης

Συνδυασμός Προσφοράς & Ζήτησης

- **Ισορροπία** έχουμε όταν η τιμή έχει φτάσει στο επίπεδο όπου η προσφερόμενη ποσότητα ισούται με την ζητούμενη ποσότητα. Αυτή η τιμή ονομάζεται **τιμή ισορροπίας**
- Η σχεδίαση μιας οριζόντιας γραμμής από το σημείο ισορροπίας όπου τέμνονται οι δύο καμπύλες παρέχει την **τιμή ισορροπίας**
- Σχεδιάζοντας μια κάθετη γραμμή από όπου διασταυρώνονται οι δύο καμπύλες βρίσκουμε την **ποσότητα ισορροπίας** που αγοράστηκε και πουλήθηκε
- Αν η τιμή ήταν υψηλότερη από την τιμή ισορροπίας, θα υπήρχε **πλεόνασμα**
- Αν η τιμή ήταν χαμηλότερη από την τιμή ισορροπίας, θα υπήρχε **έλλειμμα**
- Βάσει του νόμου της **προσφοράς και της ζήτησης**, η τιμή προσαρμόζεται ώστε να επιτευχθεί το σημείο ισορροπίας

Ισορροπία και ανισορροπία στην αγορά

- Αν η τιμή είναι μικρότερη του P_0 έχουμε υπερβάλλουσα ζήτηση
  - οι καταναλωτές επιθυμούν να αγοράσουν μεγαλύτερη ποσότητα από αυτήν που επιθυμούν να προσφέρουν οι παραγωγοί.
- Αν η τιμή είναι μεγαλύτερη του P_0 έχουμε υπερβάλλουσα προσφορά.
  - οι παραγωγοί επιθυμούν να προσφέρουν μεγαλύτερη ποσότητα από αυτήν που επιθυμούν να αγοράσουν οι καταναλωτές.

Πώς οι Τιμές
Κατανέμουν τους
Σπάνιους Πόρους

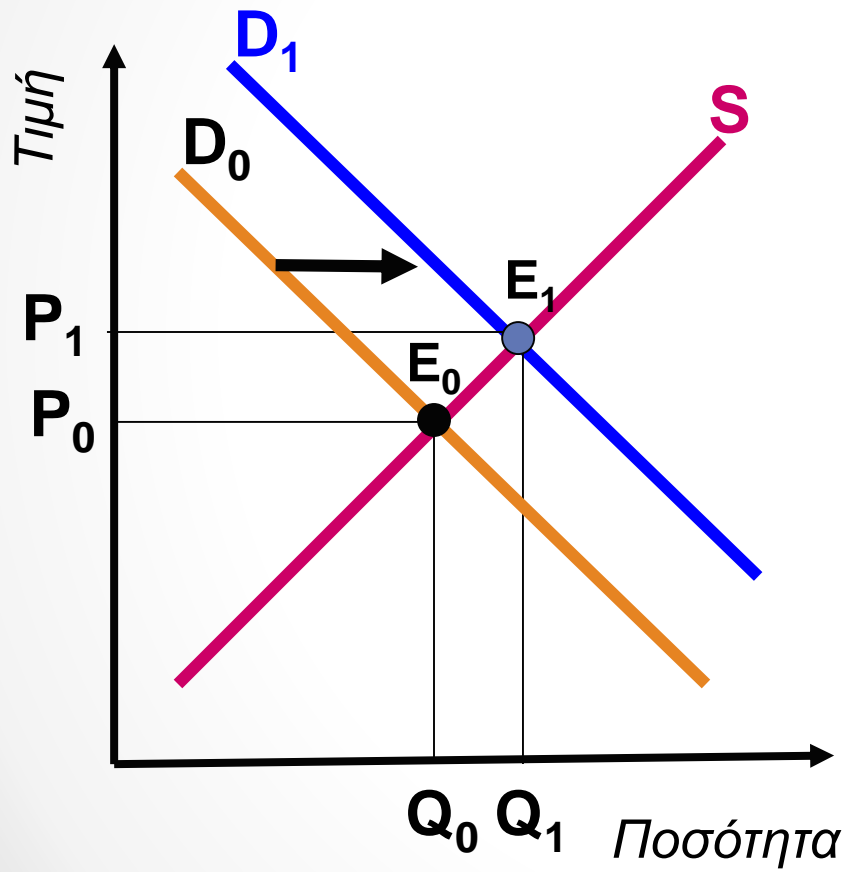
Πώς οι τιμές κατανέμουν πόρους

- Οι αγορές είναι δυναμικές και αλλάζουν συνεχώς
- Για πολλές αγορές, το σημείο ισορροπίας μεταβάλλεται διαρκώς
  - πχ η αγορά για το νόμισμα ή τα εμπορεύματα
- Οι τιμές κατανέμουν πόρους:
  - Κάθε φορά που πηγαίνετε σε ένα κατάστημα για να αγοράσετε κάτι, συμβάλλετε στη ζήτησή του. Οι περιορισμένοι πόροι πρέπει να κατανεμηθούν μεταξύ ανταγωνιστικών χρήσεων
  - Η προσφορά και η ζήτηση μαζί καθορίζουν τις τιμές των πολλών διαφορετικών αγαθών και υπηρεσιών της οικονομίας. Έπειτα αυτές οι τιμές θα καθοδηγήσουν την κατανομή των πόρων.

Ανάλυση μεταβολών ισορροπίας

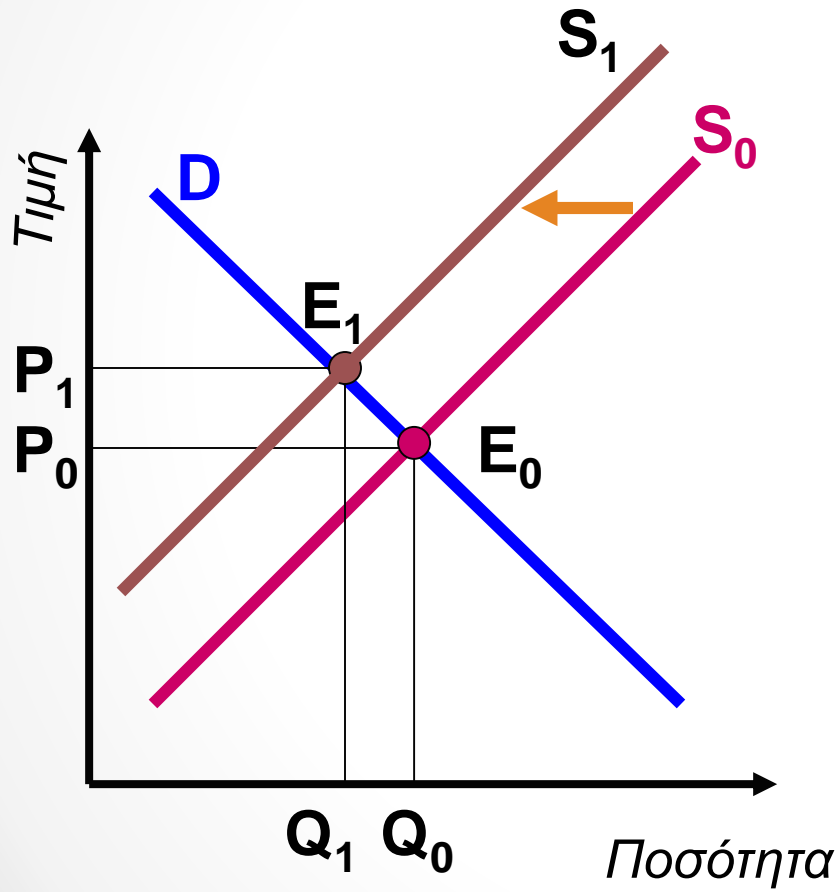
- Όταν κάποιο γεγονός μετατοπίσει μία από τις καμπύλες ζήτησης ή προσφοράς η ισορροπία στην αγορά μεταβάλλεται.
- Η ανάλυση μιας τέτοιας μεταβολής ονομάζεται συγκριτική στατική (comparative statics), επειδή εμπεριέχει τη σύγκριση μιας παλιάς με μια νέα κατάσταση ισορροπίας. Βασίζεται σε τρία βήματα:
  1. Ποια καμπύλη μετατοπίζει το γεγονός.
  2. Αν η καμπύλη μετατοπίζεται προς τα δεξιά ή προς τα αριστερά.
  3. Εξετάζουμε πως η μετατόπιση αυτή επηρεάζει την τιμή και την ποσότητα ισορροπίας.

Μια μεταβολή στη ζήτηση παγωτού

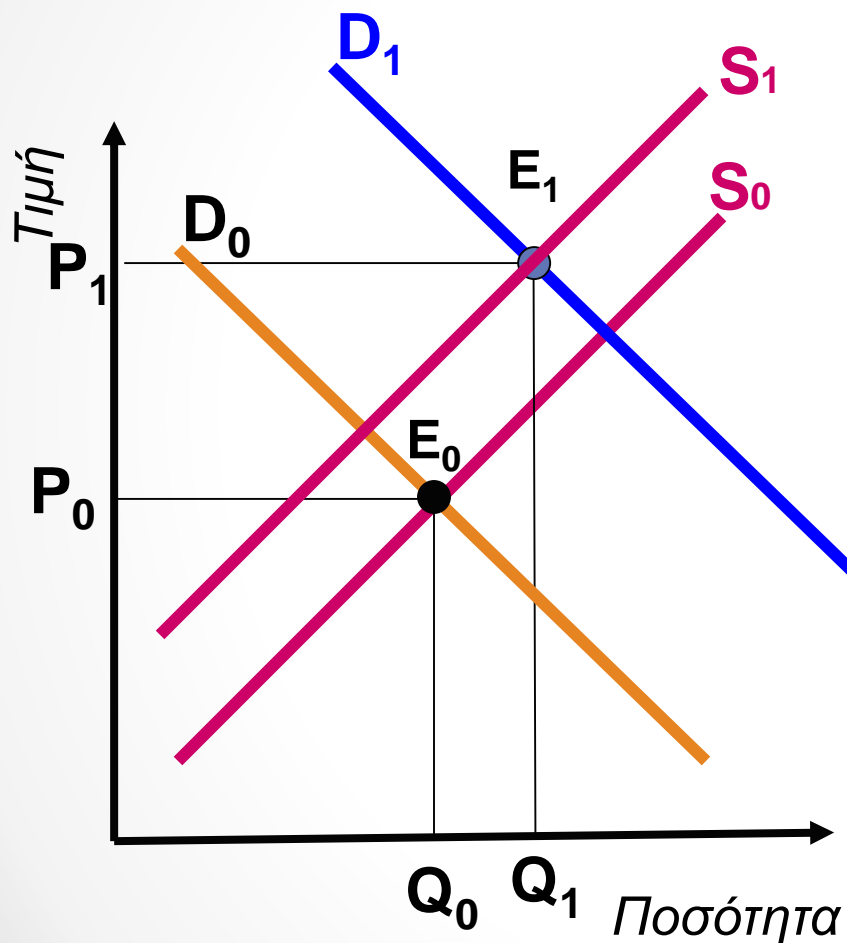
- Αν ο καιρός είναι ζεστός θα ζητείται περισσότερη ποσότητα παγωτού για κάθε δεδομένη τιμή.
- Η καμπύλη ζήτησης θα μετατοπιστεί από τη θέση D_0 στη θέση D_1 .
- Αν η τιμή παρέμενε στο P_0 θα υπήρχε υπερβάλλουσα ζήτηση.
- Άρα η αγορά θα μετακινηθεί στη νέα ισορροπία στο σημείο E_1 .
- Θα αυξηθεί η αγοραία τιμή και η ποσότητα παγωτού που πωλείται στην αγορά.

Μια μεταβολή στην προσφορά παγωτού

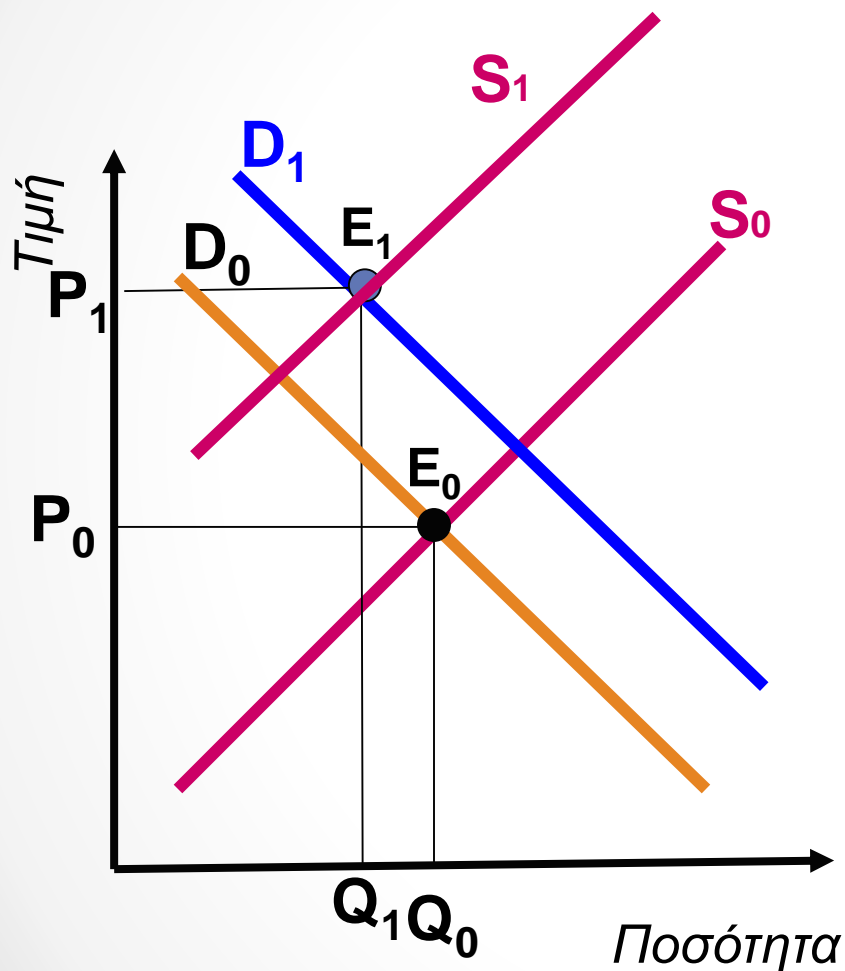
- Έστω σεισμός προκαλεί καταστροφή εργοστασίων παγωτού και μείωση στην προσφερόμενη ποσότητα παγωτού για κάθε δεδομένη τιμή.
- Η καμπύλη προσφοράς θα μετατοπιστεί από τη θέση S₀ στη θέση S₁.
- Αν η τιμή παρέμενε στο P₀ θα υπήρχε υπερβάλλουσα ζήτηση.
- Άρα η αγορά θα μετακινηθεί στη νέα ισορροπία στο σημείο E₁.
- Θα αυξηθεί η αγοραία τιμή και θα μειωθεί η ποσότητα παγωτού που πωλείται στην αγορά.

Ταυτόχρονη μεταβολή ζήτησης και προσφοράς παγωτού (α)

- Το σίγουρο είναι ότι θα αυξηθεί η τιμή ισορροπίας.
- α) αν η ζήτηση αυξηθεί σημαντικά σε σχέση με τη μείωση της προσφοράς η ποσότητα ισορροπίας αυξάνεται.

Ταυτόχρονη μεταβολή ζήτησης και προσφοράς παγωτού (β)

- Το σίγουρο είναι ότι θα αυξηθεί η τιμή ισορροπίας.
- β) αν η προσφορά μειωθεί σημαντικά σε σχέση με την αύξηση της ζήτησης η ποσότητα ισορροπίας μειώνεται.

Πως οι τιμές κατανέμουν τους παραγωγικούς πόρους

- Σε όλα τα οικονομικά συστήματα, οι σπανίζοντες πόροι πρέπει να κατανεμηθούν μεταξύ ανταγωνιστικών χρήσεων.
- Οι οικονομίες της αγοράς τιθασεύουν τις δυνάμεις της προσφοράς και της ζήτησης για να επιτύχουν αυτόν το σκοπό.
- Η προσφορά και η ζήτηση από κοινού καθορίζουν τις τιμές των διαφόρων αγαθών και υπηρεσιών της οικονομίας. Οι τιμές, με τη σειρά τους, είναι τα σήματα που καθοδηγούν την κατανομή των παραγωγικών πόρων.
- Οι τιμές, εμποδίζουν την αποκεντρωμένη λήψη αποφάσεων να εκφυλιστεί σε χαώδη κατάσταση.

Τι, πώς και για ποιον

- Η αγορά
  - αποφασίζει τι ποσότητα ενός αγαθού θα πρέπει να παραχθεί βρίσκοντας την τιμή που εξισώνει τη ζητούμενη με την προσφερόμενη ποσότητα.
  - μας λέει για ποιους παράγονται τα αγαθά, δηλαδή για τους καταναλωτές αυτούς που είναι διατεθειμένοι να καταβάλουν την τιμή ισορροπίας. Επίσης μας λέει ποιος τα παράγει: όλοι εκείνοι που είναι πρόθυμοι να παράγουν στην τιμή ισορροπίας.
  - καθορίζει ποια αγαθά θα παραχθούν, καθώς μπορεί να υπάρχουν αγαθά για τα οποία κανένας καταναλωτής δεν είναι διατεθειμένος να πληρώσει την τιμή στην οποία οι επιχειρήσεις θα ήταν διατεθειμένες να τα προσφέρουν.

Τι, πώς και για ποιον

- Η κοινωνία μπορεί να μην αποδέχεται τα αποτελέσματα της λειτουργίας της αγοράς. Οι ελεύθερες αγορές π.χ. δεν παρέχουν την ποσότητα τροφίμων που θα εξάλειφε την πείνα, ούτε την ποσότητα των φαρμάκων για τη θεραπεία όλων των ασθενών.
- Ελάχιστες κοινωνίες αφήνουν τις ελεύθερες αγορές να λειτουργούν χωρίς κανέναν περιορισμό για όλα τα αγαθά.
- Οι κυβερνήσεις παρεμβαίνουν ευρύτατα για να επηρεάσουν τα αποτελέσματα που προκύπτουν από την ελεύθερη λειτουργία των αγορών, επιβάλλοντας άμεσες ρυθμίσεις, φόρους και μεταβιβαστικές πληρωμές, όπως για παράδειγμα τα επιδόματα ανεργίας.

Μελέτη περίπτωσης: διεθνής αγορά σιτηρών 2010

Το 2010 η ξηρασία έπληξε ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης, από τις πλημμύρες, το Πακιστάν και ο Καναδάς είχαν μικρότερη σοδειά. Το 2010 και η Ρωσία χτυπήθηκε από ξηρασία οπότε τον Αύγουστο του 2010 ανακοίνωσε την απαγόρευση εξαγωγής σιτηρών.

Οι χώρες που εισάγουν μεγάλες ποσότητες σιτηρών από τη Ρωσία, όπως, π.χ., η Αίγυπτος, έπρεπε ξαφνικά να βρουν σιτηρά από άλλες χώρες.

Τον Ιούνιο του 2010 η διαθέσιμη ποσότητα ήταν 500 εκατ. τόνοι και η τιμή 90\$ ανά τόνο. Τον Ιούλιο, μετά τις ξηρασίες και τις πλημμύρες, η διαθέσιμη ποσότητα υποχώρησε σε 470 εκτ. και 150\$.

Τον Αύγουστο, η διαθέσιμη ποσότητα υποχώρησε σε 460 εκτ. και 175\$ ανά τόνο.

Μελέτη περίπτωσης: διεθνής αγορά καφέ Arabica

Από την πλευρά της προσφοράς:

Πριν το καλοκαίρι του 2010, η παγκόσμια παραγωγή Arabica ήταν 120 εκατ. σακιά ετησίως και σε τιμή 174 σεντς ανά λίβρα.

Οι αλληπάλληλες κακές σοδειές στην Κολομβία μείωσαν την παγκόσμια παραγωγή στα 116 εκατ. σακιά και η τιμή ανήλθε σε 180 σεντς ανά λίβρα.

Από την πλευρά της ζήτησης:

Οι διαχειριστές αμοιβαίων κεφαλαίων κινδύνων (hedge funds) προβλέποντας την άνοδο των τιμών καφέ στο μέλλον, θέλησαν να επωφεληθούν αγοράζοντας περισσότερο.

Επίσης, κάποιοι προσφέρουν λιγότερο καφέ σήμερα για να τον πουλήσουν στο μέλλον.

Έτσι, η παγκόσμια ποσότητα ισορροπίας διαμορφώνεται στα 116 εκατ. σακιά αλλά η τιμή ανεβαίνει στα 200 σεντς ανά λίβρα.